

Хочай В. О.,

аспірант кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник – к.е.н., доцент, Безверхий К.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ЯК ЕЛЕМЕНТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Організація первинного обліку як елемента інформаційного забезпечення управління виробництвом продукції рослинництва відіграє важливу роль у систематизації даних про всі аспекти виробничого процесу. Ефективна система обліку дозволяє отримувати точну і своєчасну інформацію для прийняття управлінських рішень, контролювати витрати, оптимізувати використання ресурсів та підвищувати продуктивність.

В наших попередніх дослідженнях було висвітлено концептуальні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління виробництвом продукції рослинництва [1]. Вищевказані основи охоплюють ключові аспекти організації первинного обліку, впровадження аналітичних процедур та оптимізацію управлінських процесів на основі інформаційних технологій. Водночас, дослідники К.В. Безверхий та С.І. Ковач [2] розглядають питання обліку та оцінки біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах. Їхня увага зосереджена на специфіці відображення біологічних активів у бухгалтерському обліку, зокрема щодо процесів їхнього формування, трансформації та оцінки.

Сільськогосподарські підприємства, що займаються рослинництвом, можуть використовувати спеціалізовані форми первинних документів для обліку різних об'єктів (табл. 1).

Склад спеціалізованих первинних документів сільськогосподарських підприємств, що вирощують продукцію рослинництва

Об'єкт обліку	Документи
1	2
Основні засоби	– ф. № ОЗСГ-1 “Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів” – ф. № ОЗСГ-2 “Акт приймання-здачі відремонтованих і реконструйованих (модернізованих) об'єктів” – ф. № ОЗСГ-3 “Акт на списання основних засобів” – ф. № ОЗСГ-4 “Акт на списання автотransпортних засобів” – ф. № ОЗСГ-5 “Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів” – ф. № ОЗСГ-6 “Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, які надійшли або вибули” – ф. № ОЗСГ-7 “Зведена відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів” – ф. № ОЗСГ-8 “Відомість нарахування амортизації основних засобів за методом, передбаченим податковим законодавством” – ф. № ОЗСГ-9 “Відомість розподілу витрат з утримання й експлуатації машинно-тракторного парку”
Виробничі і запаси	– ф. № ВЗСГ-1 “Лімітно-забірної картки на отримання матеріальних цінностей” – ф. № ВЗСГ-2 “Лімітно-забірної картки на отримання запасних частин” – ф. № ВЗСГ-3 “Акт про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин” – ф. № ВЗСГ-4 “Акт витрати насіння і садивного матеріалу” – ф. № ВЗСГ-5 “Акт на списання виробничого та господарського інвентарю” – ф. № ВЗСГ-6 “Відомість дефектів на ремонт машини” – ф. № ВЗСГ-7 “Товарна накладна” – ф. № ВЗСГ-8 “Накладна (внутрігосподарського призначення)” – ф. № ВЗСГ-9 “Відомість витрати кормів” – ф. № ВЗСГ-10 “Книга складського обліку” – ф. № 38-нп “Звіт обліку видачі нафтопродуктів” – ф. № 40-нп “Звіт про рух нафтопродуктів” – ф. № 41-нп “Картка обліку витрати палива” – ф. М-12 “Картка складського обліку матеріалів” – ф. 120 “Звіт про рух пального та мастильних матеріалів” – ф. 121 “Звіт про рух матеріальних цінностей”
Довгострокові біологічні активи	– ф. № ДБАСГ-1 “Акт приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію” – ф. № ДБАСГ-3 “Акт на списання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень)”
Поточні біологічні активи	– ф. № ПБАСГ-1 “Акт на оприбуткування поточних біологічних активів рослинництва, оцінених за справедливою вартістю” – ф. № ПБАСГ-2 “Акт на списання поточних біологічних активів рослинництва, оцінених за справедливою вартістю (на початок збирання врожаю)”
Оплата праці	– ф. № ПСГ-1 “Табель обліку використання робочого часу” – ф. № ПСГ-2 “Обліковий лист праці і виконаних робіт”

	– ф. № ПСГ-3 “Обліковий лист тракториста-машиніста” – ф. № ПСГ-4 “Подорожній лист трактора” – ф. № ПСГ-5 “Наряд на відрядну роботу” – ф. № ПСГ-6 “Розрахунок заробітної плати (оплати праці)” – ф. № ПСГ-7 “Відомість інших доплат та утримань” – ф. № 64 а “Листок обліку простоїв” – ф. № 65 “Книжка бригадира з обліку праці та виконаних робіт” – ф. № 3 “Подорожній лист легкового автомобіля”
Зернова продукція	– ф. № 67а “Виписка з реєстру про намолот зерна і зібрану площу” – ф. № 71а “Реєстр прийняття зерна від шофера” – ф. № 77 “Реєстр відправлення зерна та іншої продукції з поля” – ф. № 77а “Путівка на вивезення продукції з поля” – ф. № 77б “Талон шофера” – ф. № 77в “Талон комбайнера” – ф. № 77г “Талон бункериста” – ф. № 78 “Реєстр приймання зерна та іншої продукції з поля” – ф. № 78а “Реєстр приймання зерна вагарем” – ф. № 80 “Відомість руху зерна та іншої продукції” – ф. № 81а “Розрахунок переводу качанів кукурудзи повної стиглості в зерно” – ф. № 82 “Акт на сортування й сушіння продукції рослинництва”; – ф. № 188 “Журнал обліку виданих талонів”
Садівництво і овочівництво	– ф. № 81 “Щоденник надходження сільськогосподарської продукції” – ф. № 83 “Щоденник надходження продукції закритого ґрунту”
Реалізація	– ф. ТТН “Товарно-транспортна накладна”

Джерело: складено автором на основі [3-6]

Вищевказані первинні документи (табл. 1) забезпечують систематизацію інформації для управління виробництвом продукції рослинництва сільськогосподарськими підприємствами. Водночас, окрім затверджених типових форм первинних документів, сільськогосподарські підприємства, що займаються вирощуванням продукції рослинництва, можуть використовувати й інші форми, розроблені самостійно, якщо вони відповідають потребам управлінського персоналу та їх перелік наводиться в додатку до наказу про облікову політику сільськогосподарського підприємства.

Література

1. Безверхий К.В., Хочай В.О. Концептуальні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління виробництвом продукції

рослинництва. *Агросвіт*. 2024. № 6. С. 85-95. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.6.85>.

2. Безверхий К.В., Ковач С.І. Облік та оцінка біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах. *Фінанси, облік і аудит*. 2013. Вип. 1. С. 229-239.

3. Наказ Мінагрополітики від 27.09.2007 р. № 701 «Про затвердження спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств та методичних рекомендацій щодо їх застосування» URL: <https://pravo.uteka.ua/doc/pro-zatverdzhennya-specializovanix-form-pervinnix-dokumentiv-z-obliku-osnovnix-zasobiv-i-inshix-neoborotnix-aktiviv-silskogospodarskix-pidpriyemstv-ta-metodichnix-rekomendacij-shhodo-ix-zastosuvannya-1> (дата звернення: 12.09.2024).

4. Наказ Мінагрополітики від 21.12.2007 р. № 929 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929555-07#Text> (дата звернення: 12.09.2024).

5. Наказ Мінагрополітики від 21.02.2008 р. № 73 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів» URL: <https://pravo.uteka.ua/doc/pro-zatverdzhennya-metodichnix-rekomendacij-shhodo-zastosuvannya-specializovanix-form-pervinnix-dokumentiv-z-obliku-dovgostrokovix-ta-potochnix-biologichnix-aktiviv-> (дата звернення: 12.09.2024).

6. Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: Наказ Міністерства транспорту України № 363 від 14.10.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98#Text> (дата звернення: 12.09.2024).